

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

IFRS 15

- En kvantitativ undersökning om implementeringen av en ny intäktsstandard
påverkan på byggbranschen i Europa

Magisteruppsats i redovisning
Företagsekonomiska institutionen
Vårterminen 2021

Robert Johansson 950613
Alexander Vallgren 950113

Handledare: Marita Blomkvist

Förord

Det här är en magisteruppsats inom företagsekonomi med inriktning mot externredovisning under vårterminen 2021 på Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet.

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Marita Blomkvist för vägledning och inspiration under uppsatsens gång. Ett tack skall även riktas till våra opponenter som läst och givit oss konstruktiv kritik. Till sist vill vi tacka varandra för ett väl genomfört arbete med studien.

Robert Johansson

Robert Johansson

Alexander Vallgren

Alexander Vallgren

Sammanfattning

Författare: Robert Johansson och Alexander Vallgren

Handledare: Marita Blomkvist

Titel: IFRS 15 - En kvantitativ undersökning om implementeringen av en ny intäktsstandarders påverkan på byggbranschen i Europa.

Bakgrund och problemställning: För att avgöra hur väl ett företag presterar är intäkter en betydelsefull post för såväl upprättare som användare av de finansiella rapporterna. Tidigare intäktstandarder ansågs som bristfälliga och resulterade i ett flertal redovisningsskandaler. För att öka harmoniseringen mellan länder och företag utvecklade IASB tillsammans FASB en intäktsstandard, IFRS 15. Praktiker förväntade sig stora effekter på intäktsredovisningen för vissa branscher däribland entreprenad och byggbranschen.

Syfte: Syftet med studien är att undersöka om förväntningarna som praktiker har motsvarar utfallet med implementeringen av en ny intäktsstandard, IFRS 15 för bolag inom byggbranschen i Europa.

Hypotesformulering: Det har skett en signifikant positiv procentuell förändring i redovisade intäkter för europeiska byggbolag till följd av implementeringen av IFRS 15.

Metod: Studien har en kvantitativ forskningsmetod där data samlats in från databasen S&P Capital IQ. Datan samlades in för åren 2016 och 2019 för att sedan göra en jämförande undersökning. Genom flertalet statistiska tester har 112 byggbolag inom Europa där den procentuella förändringen av intäkter legat i fokus för studien.

Resultat och Slutsats: Resultatet från studien kan konstatera att införandet av IFRS 15 har en signifikant påverkan på den procentuella förändringen i intäkter men samtidigt har inte den procentuella förändringen i intäkter en signifikant förändring mellan åren. Däremot finns en tendens till en procentuell förändring till följd av implementeringen av IFRS 15. Därav förkastat studiens hypotes.

Innehållsförteckning	
1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemdiskussion	2
1.3 Syfte	3
2. Referensram	4
2.1 IFRS 15 - Intäkter från avtal med kunder	4
2.1.1 Femstegsmodellen	4
2.2 Tidigare intäktstandarder	5
2.2.1 IAS 18 - Intäkter	5
2.2.2 IAS 11 - Entreprenadavtal	6
2.2.3 IFRIC 15 - Avtal om uppförande av fastighet	7
2.3 Byggbranschen	7
2.4 Positiv redovisningsteori	9
2.5 Tidigare forskning och hypotesutveckling	9
3. Metod	12
3.1 Forskningsstrategi	12
3.2 Urval	12
3.2.1 Datainsamling	12
3.2.2 Urvalsprocess	13
3.2.3 Population efter bortfall	14
3.3 Forskningsmodell	15
3.4 Studiens trovärdighet	17
3.4.1 Validitet	17
3.4.2 Reliabilitet	18
3.4.3 Generaliserbarhet	18
4. Resultat & analys	19
4.1 Univariat analys	19
4.2 Bivariat analys	21
4.3 Multivariat analys	25
5. Slutsats	28
6. Diskussion	29
6.1 Slutdiskussion	29
6.2 Studiens bidrag	31
6.3 Förslag till fortsatt forskning	31
Referenser	32

Modell- och tabellförteckning

Tabell 1. <i>Bortfall</i>	13
Tabell 2. <i>Fördelning över länder</i>	14
Modell 1. <i>Regressionsmodell</i>	17
Tabell 3. <i>Sammanfattande statistik</i>	20
Tabell 4. <i>Pearson's korrelationstest</i>	22
Tabell 5. <i>T-test & Wilcoxon's teckenrangtest</i>	23
Tabell 6. <i>Multikollinearitetsanalys</i>	24
Tabell 7. <i>Multipel regressionsanalys</i>	25

1. Inledning

I inledningen presenteras bakgrunden till varför en ny intäktsredovisning har tagits fram, samt en problemdiskussion som lyfter fram både förväntningar och utmaningar med IFRS 15. Kapitlet mynnar slutligen ut i studiens syfte och frågeställning.

1.1 Bakgrund

För att avgöra hur väl ett företag presterar är intäkter en betydelsefull post för såväl upprättare som användare av de finansiella rapporterna. Intäktsdelen utgör vanligtvis en betydande post hos företag och används i många fall som ett mätverktyg för att förstå källan till lönsamhet och tillväxt (Wagenhofer, 2014). Som en följd av den betydande omfattningen som intäktsposter vanligen utgör är det av stor betydelse att ett bolags intressenter ska kunna lita på den data som presenteras. Den återkommande frågan kring intäkter handlar allt oftast om när i tiden intäkten ska tas upp samt till vilket belopp detta ska ske. Den grundläggande idén är att intäkten ska spegla den underliggande ekonomiska händelsen (Aladwan, 2019). För att minska den informationsasymmetri som råder mellan företag och investerare är det därför viktigt att redovisningen är transparent. Med transparent redovisning menas att utomstående intressenter ska kunna tolka och använda sig av informationen och förstå företagets underliggande ekonomiska situation på ett lättbegripligt sätt (Barth & Schipper, 2008). Ett problem kring transparens av redovisningen är länders olika struktur och uppbyggnad kring ekonomi, politik och juridiska utgångspunkter vilket gör att olika tolkningar på redovisningsstandarderna uppstår. Som en följd av olikheterna mellan länder kan en önskad harmonisering i redovisningen innebära något annat i praktiken (Ball, 2016).

För att minska komplexiteten i redovisningen samt för att skapa en harmoniserad redovisning mellan internationella företag så finns det idag två framstående normgivande organ som har globalt inflytande på den finansiella rapporteringen, *International Accounting Standards Board* (IASB) samt *Financial Accounting Standards Board* (FASB) (Deegan & Underman, 2011). IASB är en internationell normsättare som ansvarar för redovisningsstandarderna *International Financial Accounting Standards* (IFRS) och FASB tillhandahåller redovisningsnormerna *United States Generally Accepted Accounting Principles* (US GAAP) på den amerikanska marknaden. Skillnader mellan redovisningsorganen FASB och IASB är den senare utformar principbaserade standarder medans FASB utvecklar regelbaserade standarder (IFRS, 2021). Tillämpning av en principbaserad standard innebär att utfärdare av finansiella rapporter ges större frihet att anpassa redovisningen till den faktiska

situationen och göra egna tolkningar då ett korrekt sätt inte anses föreligga för varje enskild situation (Rutledge et al., 2016). En viktig faktor för att redovisningen tillämpas på samma sätt mellan företag och länder är att utfärdare av rapporter förstår standarderna och att det på så vis rapporteras enhetligt och på ett korrekt sätt mellan företag som följer samma standard (Bennet et al., 2006).

Trots de normgivande organens försök att göra redovisningen harmoniserad och jämförbar mellan företag innebär utförandet av redovisningen fortfarande en hel del bedömningar (Deloitte, 2016). Dessa bedömningar blev allt svårare i takt med att nya moderna företag växte fram under 2000-talet med både invecklade affärsmodeller och komplexa transaktioner som resulterade i att guidningen kring intäktsredovisning ansågs vara bristfällig (Marton, 2015). Denna utvecklingen hos företagen resulterade i att de redovisningsstandarder som fanns inom intäktsredovisningen ansågs utgöra ett problem för harmoniseringen och jämförbarheten mellan företag. Som ett resultat av den bristfällighet som uppstod upptäcktes flertalet redovisningsskandaler där främst *Earnings Management* varit den bakomliggande orsaken (Napier & Stadler, 2020). Marton (2015) förklarar att det var inom snabbväxande branscher, som IT, telekom och energihandel som redovisningsskandaler stack ut. Företagen Prosolvia och Enron är två omdiskuterade fall där båda fallen förskönades genom fel intäktsredovisning och missvisande bedömningar (Marton et al., 2020). Detta resulterade i ett behov av en ny uppdaterad intäktsstandard som en följd av de redovisningsskandaler och den bristfällighet som funnits inom intäktsredovisningen. För att motverka att händelser likt ovan uppstår försöker IASB och FASB ständigt förbättra utgivna standarder. Inom intäktsredovisningen har IASB i ett samarbetsprojekt med FASB arbetat fram den nya standarden IFRS 15 "*intäkter från avtal med kunder*" som trädde i kraft 1 januari 2018. IFRS 15 ersatte då de tidigare intäktsstandarderna IAS 18 "*Intäkter*" och IAS 11 "*Entreprenadavtal*" där syftet var att IFRS 15 skulle vara en heltäckande principbaserad standard då de tidigare ansågs vara bristfälliga och varit en bakomliggande orsak till de skandaler som upptäcktes under 2000-talet (Deloitte, 2016; Falkman & Lundqvist, 2016).

1.2 Problemdiskussion

När IFRS 15 implementerades så skapades en ny grund för intäktsredovisningen. Experter från IASB och de internationella revisionsbyråerna menade att vissa branscher skulle påverkas mer än andra och effekterna skulle bli omfattande. Ett par av branscherna som på förhand förutspåddes att påverkas extra mycket var bland annat byggnad, entreprenad, detaljhandel, IT och telekom. (IFRS, 2014; Grant Thornton, 2014; KPMG, 2014; Deloitte, 2017; BDO, 2018)

IASB:s målsättning med IFRS 15 var att skapa en standard som ersatte flera andra standarder och därigenom få mer harmonisering och mer jämförbarhet i intäktsredovisningen. Föregående standarder gav begränsat med vägledning som var svår att tillämpa i komplexa avtal och situationer vilket ledde till att slutsatser i intäktsredovisningen har tagits utan någon som helst grund. De menade att den nya standardens syfte var att hjälpa investerare att förstå och lättare kunna jämföra företag mot varandra. (IFRS, 2014)

Weaver & Woods (2015) beskriver hur implementeringen av den tidigare standarden IAS 18 skapade stora problem för projektledare inom flygindustri och speciellt för de som tillverkar komponenter eller system till flygplan där ett projekt varar under flera år. De menar att intäktsredovisningen fick ställas om och pågående projekt var tvungna att förändras på kontraktsnivå vilket påverkade kassaflödet och lönsamhetsprognoserna. Även moral hos de anställda påverkades av implementeringen när förvirring uppstod av stora förändringar av påbörjade projekt. (Weaver & Woods, 2015)

IASB och de internationella revisionsbyråerna menade att byggbolag var en av de branscher som skulle påverkas mest då avtalen inom branschen är under en lång tidsperiod och under regelbunden förändring. De påpekade att det var främst det femte steget i femstegsmodellen, när ett företag har uppfyllt sitt prestationsåtagande och ska redovisa intäkter, som skulle påverka byggbolagen. Med IFRIC 15 som gällde fram till implementeringen av IFRS 15 behövde företagen avslutat projektet och överlåtit fastigheten till sina kunder före de kunde redovisa intäkten. Med IFRS 15 kan byggbolagen erkänna intäkter över tiden som de uppfyller prestationsåtaganden under byggnadsperioden och utvecklingen av projekten. (IFRS, 2014; KPMG, 2014; Deloitte, 2017) Detta leder till en tidigareläggning av intäkter vilket påverkar resultatet i ett tidigare läge och ger en jämnare inströmning av intäkter (IFRS, 2014). I en studie från Dubai studerade man fastighetsbolag som hade gjort en tidig implementering, redan 2015 av IFRS 15. De visade sig att fastighetsbolagen som gjorde en tidig implementering hade medfört positiva konsekvenser för deras finansiella rapporter (Trabelsi, 2018).

1.3 Syfte

Syftet med studien är att undersöka om förväntningarna som praktiker har motsvarar utfallet med implementeringen av en ny intäktsstandard, IFRS 15 för bolag inom byggbranschen i Europa.

2. Referensram

I referensramen presenteras nuvarande och tidigare intäktsstandarder som följs upp av förväntningar inom byggbranschen. Teori och tidigare forskning inom ämnet utmynnar i studiens hypotesprövning.

2.1 IFRS 15 - Intäkter från avtal med kunder

IASB publicerade år 2014 en sammanfattning av standarden IFRS 15 “intäkter från avtal med kunder”. Denna nya intäktsstandard blev obligatorisk från och med 1 januari 2018 men tidigare implementering av standarden accepterades (IFRS, 2021). IFRS 15 ersatte de tidigare intäktsstandarderna IAS 18 “intäkter” och IAS 11 “entreprenadavtal”. IFRS 15 ska vara en heltäckande standard för intäkter vilket innebär att den tidigare skillnaden mellan intäkter från avtal och intäkter från tjänster inte är aktuell (Trabelsi, 2018). Detta var också ett av syftena med standarden vilket syftade till att öka transparensen kring bolagens intäktsströmmar för intressenter (Falkman & Lundqvist, 2016). Även FASB skapade en ny intäktsstandard ASC 606 som implementerades i december 2017 och liknar IFRS 15 på många sätt vilket främjar för mer harmonisering mellan IASB och FASB (Deloitte, 2020). De nya intäktsstandarderna är delar av ett samarbetsprojekt mellan IASB och FASB som har sin utgångspunkt i harmoniseringsprojektet Norwalk Agreement (Marton et al., 2018). IFRS 15 har ett balansorienterat synsätt som utgår från balansräkningen och fokuseras på att värdera tillgångar och skulder. Detta skiljer sig även från de tidigare standarderna som hanterades på olika vis beroende på olika situationer. Det balansorienterade synsättet går i likhet med IASB:s och FASB:s föreställningsramar. (IFRS, 2021).

2.1.1 Femstegsmodellen

I och med implementeringen av IFRS 15 så skapades en femstegsmodell för att bestämma till vilket belopp och när en intäkt ska redovisas vilket tidigare varit de två stora frågeställningarna inom intäktsredovisningen (IFRS, 2017). Femstegsmodellen skapar också en tydligare vägledning för utfärdande av rapporterna vilket Jones & Pagach (2013) menar kommer påverka den finansiella rapporteringen. Femstegsmodellens fem steg är följande:

Steg 1, identifiering av avtal med kunden. Det är överenskommelsen mellan företaget och kunden som utgör själva avtalet. I IFRS 15 finns inga formkrav för att ett avtal ska vara uppfyllt utan skriftligt och muntlig överenskommelse är accepterat. Båda parterna måste acceptera avtalet och mena att de ska fullfölja sin del av avtalet för att avtalet ska vara giltigt. Det vill säga att företaget avlämnar sin produkt eller tjänst till kunden som betalar ersättning för

prestationen. Även andra rättigheter och skyldigheter behöver bestämmas före avtalet fastställs så som betalningsvillkor, rätt ersättning och att avtalet är affärsmässigt. (IFRS, 2017; Deloitte, 2017)

Steg 2, identifiering av prestationsåtagandena. Här delas avtalet upp i olika delar, varje produkt och tjänst som är avgränsad skiljs ut och själva försäkran att överlämna produkten (eller tjänsten) räknas som ett prestationsåtagande. Ett avtal kan således bestå av flera prestationsåtaganden och urskiljningen sker vid avtalets fastställande. Det bygger på löften där de försäkrar sig att följa sina skyldigheter. För att produkten (eller tjänsten) ska anses vara avgränsad så ska kunden kunna dra nytta av produkten enskild eller tillsammans med andra medel. Produkten ska också genom löfte från företaget kunna överlämnas separat från andra löften inom samma avtal. (IFRS, 2017; Deloitte, 2017)

Steg 3, fastställande av transaktionspriset. Transaktionspriset kan både bestå av rörlig och fast ersättning. Rörlig ersättning är allt från rurrätt, företaget kan komma att behöva betala tillbaka den mottagna betalningen, till mängdrabatter. För att beräkna den rörliga ersättningen finns det två olika metoder. Om företaget har flera avtal som är av samma karaktär kan det förväntade värdet vara det mest tillförlitliga. Om företaget har avtal där det bara finns två möjliga utfall så kan det med mest sannolika utfallet av avtalet, det sannolika beloppet vara det mest tillförlitliga. Samma metod ska sedan användas genom hela avtalet för att beräkna den rörliga ersättningen. (IFRS, 2017; Deloitte, 2017)

Steg 4, fördelning av transaktionspriset. Transaktionspriset fördelas på prestationsåtagandena som urskildes i steg 2. Fördelning sker för att inte den rörliga ersättningen eller eventuella rabatter ska binda sig till ett enda prestationsåtagande. Om Avtalet enbart innehåller ett prestationsåtagande så sker ingen fördelning. (IFRS, 2017; Deloitte, 2017)

Steg 5, redovisning av intäkt. När det gäller att redovisa intäkterna sker det i samband med att prestationsåtagandena utförs. Varje prestationsåtagande redovisas var för sig när kunden tar över kontrollen av utlovad produkt (eller tjänst) och då redovisas intäkten, det kan i många fall ske över tid när det gäller tjänster. (IFRS, 2017; Deloitte, 2017)

2.2 Tidigare intäcksstandarder

2.2.1 IAS 18 - Intäkter

1993 presenterades IAS 18 "intäkter" som trädde ikraft 1995. Standarden behandlade redovisningskraven och hur företag borde identifiera och mäta intäkter (IAS Plus, u.a.). Enligt standarden betraktades intäkter som bruttoinflödet av ekonomiska fördelar som uppstår under perioden och för den ordinarie verksamheten för ett företag när inflödena resulterar i ökning

av eget kapital, förutom ökningsbidrag från aktieägare. Försäljning av varor, tillhandahållande av tjänster och för utdelningar, royalties och räntor skulle redovisas som intäkter enligt IAS 18. Intäkterna värderades till verkligt värde på den erhållna ersättningen, när det var troligt att framtida ekonomiska fördelar skulle tilldelas företaget och att fördelarna kunde mätas på ett tillförlitligt sätt. (IFRS, u.å.) Standarden ansågs ha en kombination av ett mer balansorienterat synsätt som dagens intäktsstandard IFRS 15 har och en kostnadsbaserad prissättning. Enligt det balansorienterade synsättet redovisas intäkter i samma stunds som när en fordran uppstår och redovisas. Synsättet bedöms som mer objektivt för intäktsredovisningen än det resultatorienterade synsättet som också har nyttjas i intäktssammanhang. (Wagenhofer, 2014)

Kritiker ansåg att IAS 18 var alldeles för vag, vilket ledde till en inkonsekvent användning av standarden i praktiken. Det fanns en osäkerhet för vilken standard som skulle användas i vissa fall, antingen IAS 18 eller IAS 11 som behandlar entreprenadavtal. En annan utmaning med standarden var vid vilken tidpunkt intäkten skulle redovisas, kritiker menade att en del företag saknade förståelse för att varor säljs vid ett tillfälle och därmed även intäktsredovisas vid ett tillfälle medan tjänster tillhandahålls under en tidsperiod. (Gallagher, 2017)

2.2.2 IAS 11 - Entreprenadavtal

IAS 11 "entreprenadavtal" implementerades av IASB år 2001. IAS 11 kompletterade IAS 18 och behandlade hur intäkter och utgifter i entreprenadavtal skulle redovisas. Entreprenadavtal berör fysiska objekt och aktiviteterna i dessa projekt sträcker sig vanligtvis över flera redovisningsperioder (IFRS, u.å.). Wagenhofer (2014) menar att denna tidigare standard innehöll ett resultatorienterat synsätt vilket skiljer sig från den balansorienterade tillämpningen som IASB försöker nå idag genom den nya intäktsstandard IFRS 15. IAS 11 fokuserade därav mycket på matchning och realisationsprincipen vilket har en central del inom den resultatorienterade redovisningen. Bolagen som följde IAS 11 hade två valmöjligheter för hur intäkter och utgifter skulle redovisas. Antingen redovisades entreprenadavtalet i samband med överlåtelse till köparen eller så redovisades projektet genom successiv vinstavräkning. Detta innebär att inkomster och utgifter redovisas i takt med att projektet färdigställdes och leder till att intäkter och kostnader hänförs till den period då arbetet är utfört. En förutsättning för att successiv vinstavräkning fick användas var att utfallet gick att beräkna på ett tillförlitligt sätt (IFRS, u.å.). Här skiljde sig standarden från IAS 18 som mer fokuserade på att riskerna och förmånerna med ägandet skulle övergå till köparen för att få redovisa intäkter (Deloitte, 2017). Den kritik som riktats mot IAS 11 har främst handlat om att standarden är otydlig och svår att

tillämpa på företag med komplexa avtal och transaktioner vilket var en pådrivande faktor bakom utvecklingen av IFRS 15 (Wagenhofer, 2014).

2.2.3 IFRIC 15 - Avtal om uppförande av fastighet

IFRIC 15 “avtal om uppförande av fastigheter” publicerades av IASB under 2008 för att få en tydligare bild när det gäller intäkter och vilken standard av IAS 11 och IAS 18 som intäkten går under. Tolkningsföreskriften skulle ge vägledning om hur man avgör om avtal för byggande av fastigheter låg inom ramen för IAS 11 “entreprenadavtal” eller IAS 18 “intäkter”. Den mest fundamentala frågan i och med IFRIC 15 var om byggföretaget sålde en produkt, det färdiga huset eller lägenheten eller om de sålde en byggtjänst som var anlita. (IAS Plus, uå.b) Enligt IFRIC 15 så redovisades intäkter enligt IAS 11 om köparen hade möjlighet att vara med och hade inflytande över uppförandet av fastigheten. Om köparen inte hade någon möjlighet till inflytande så redovisades intäkten från försäljningen enligt IAS 18. (Edlund & Kyrö, 2009)

2.3 Byggbranschen

Byggbranschen innefattar bolag med verksamhet inom konstruktion av bland annat fastigheter, vägar och entreprenadarbeten (Nordstrand, 2008). Under 2019 uppgick det totala värdet av bygg- och anläggningsmarknaden i Europa till ungefär 18 000 miljarder SEK, uppemot 2,5 procent motsvarade Sveriges del av den europeiska bygg- och anläggningsmarknaden (Prognoscentret, 2020).

En gemensam förväntan hos praktiker om IFRS 15 var att implementeringen skulle göra avtryck hos de flesta bolag som skulle tillämpa standarden (Grant Thornton, 2014; KPMG, 2014; Deloitte, 2017; BDO, 2018). IASB uppskattade att cirka 10 procent av bolagen som tillämpade IFRS skulle komma att få en märkbar effekt på både hur intäkter redovisas samt till vilket belopp detta sker (PwC, 2018) Vissa branscher förväntades påverkas mer och vissa branscher mindre. Falkman & Lundqvist (2016) förklarar att byggbranschen var en av de branscher som skulle komma att påverkas i högsta grad. Diskussioner fördes om att både den finansiella data som presenteras av bolagen skulle påverkas samt upplysningarna och noterna kring hur intäktsredovisningen gått till inom bolaget (KPMG, 2014)

Inför implementeringen av IFRS 15 valde PEAB att retroaktivt omräkna de finansiella rapporterna från 2017. De beskriver hur deras svenska del av företaget i stort sett endast använder sig av IAS 18 för att redovisa intäkter. Enligt deras omräkningar så hade den nya standarden inte medfört några avgörande följder. Däremot medförde de nya upplysningskraven en del förändringar, PEAB menar att kategorisering av intäkter och uppdelning av

prestationsåtaganden och avtal skulle ha inverkan på kommande års årsredovisning. (PEAB, u.å)

Även Serneke och Besqab räknande med att implementeringen av IFRS 15 inte skulle påverka deras finansiella rapporter väsentligt. (Serneke, 2019; Besqab, 2018) Besqab beskrev att de sedan tidigare gjorde en successiv vinstavräkning vid projektutveckling av bostadsrätter och vid försäljning av småhus redovisades intäkten när kunden fick tillgång till fastigheten, när bostaden var fullständig och klar (Besqab, 2018). Serneke skulle använda sig av en framåtriktad retroaktiv övergång till IFRS 15 och menade att effekterna av den nya standarden inte var stora nog för att påverka intäktsredovisningen något nämnvärt (Serneke, 2019).

Däremot förväntade sig NCC att införandet av den nya standarden skulle påverka deras finansiella rapporter i betydande grad. De intäkter som NCC räknande med en förändring inom var byggnad och infrastruktur som tidigare redovisades enligt standarden IAS 11 ”entreprenadavtal”. NCC befarade att förändring skulle påverka resultatet negativt, då det gällde avtal som inte var färdigställda inom året de var redovisade inom. Rörelseresultatet 2017 minskade med 168 miljoner svenska kronor med intäktsredovisning enligt IFRS 15 enligt NCC:s bokslutskommuniké för 2017 (NCC, 2018a). När det gäller intäkter från kommersiella fastigheter var det oklart om NCC skulle börja redovisa intäkter successivt eller vid en tidpunkt (NCC, 2018b). NCC kom fram till att *”Intäkter redovisas vid den tidpunkt då kontroll överförs till köparen. Kontroll överförs över tid (successivt) om NCC inte har någon alternativ användning av den sålda fastigheten och NCC har rätt till betalning från kunden för vid var tid utfört arbete”* (NCC, 2019, s.34).

Under 2017 publicerade KPMG ett kompendium där de presenterade sina reflektioner om hur den nya intäktsstandardens skulle påverka företagen som bygger hus till privatpersoner. De kom fram till att tidpunkten för att redovisa en intäkt för en försäljning av ofullständiga enheter skulle kunna påverkas även intäkter för forskottsbetalningar skulle eventuellt påverkas. (KPMG, 2017)

BDO (2018) skriver att upplysningar kring intäkterna är något som förväntades bli mer komplext med hänsyn till karaktären på byggbranschens kontrakt då dessa förväntades innehålla flera olika prestationsförpliktselser som dessutom förväntas bli färdiga under olika tidpunkter. Detta är också något som förväntas påverka byggbolagens intäktsredovisning och dess lönsamhet som i sin tur kommer påverka bolagets finansiella prestationer och nyckeltal (BDO, 2018). Trots de förväntningar som fanns mot byggbranschens påverkan av IFRS 15 och dess implementering fanns flertalet byggbolag som menade att IFRS 15 inte hade någon påverkan på deras intäktsredovisning. JM (2018) gjorde bedömningen att inget av deras olika affärsområden skulle påverkas till följd av implementeringen.

2.4 Positiv redovisningsteori

Den positiva redovisningsteorin baseras sig på den informationsasymmetri som råder mellan agenter och principaler. Teorin bygger på ett antagande om att företagsledningen gör aktiva val för att maximera sin egen eller bolagets intjäning. Teorin är särskilt vanlig när undersökningar studerar ett samband mellan redovisningen och påverkan på aktiekursen. (Deegan & Unerman, 2006). Den moderna positiva redovisningsteorin utvecklades under 60-talet av Watts & Zimmerman (1990). Watts & Zimmerman menar att undersökningar inom ämnet kan göras antingen från ett opportunistiskt synsätt eller ett effektivitet/prestationsbaserat synsätt (1990). Ett exempel inom det förstnämnda synsättet är att den positiva redovisningsteorin skapar en möjlighet att förutse vilka val företagsledare kommer att göra. Här är det oftast ledningen själva som är i fokus där ledningens egen välfärd prioriteras när redovisningsval görs (Watts & Zimmerman, 1990). Ett särskilt tydligt exempel det effektivitet/prestationsbaserade synsättet framkommer är när det finns olika redovisningsmetoder där teorin antar att ledningen kommer använda den metod som ger det bästa resultatet för organisationen (Watts & Zimmerman, 1990). Scott (2006) menar att den positiva redovisningsteorin skapar en möjlighet att förutse vilka val företagsledare och organisationer kommer att göra. Ett exempel som nämns är när företaget har en valmöjlighet mellan olika normer eller när en ny redovisningsstandard ska implementeras då företagen kommer välja den metod som ökar deras chans till fortlevnad (Scott, 2006). Detta är ett tydligt exempel på när det sistnämnda synsättet prioriteras. Watts & Zimmerman (1990) förtydligar de olika synsätten genom att lyfta fram hypoteser som tydliggör ledningens olika val kopplat till redovisningen. Dessa hypoteser behandlar områden om den politiska påverkan på bolaget, andelen skuldsättningsgrad och slutligen bonussystem. Dessa menar utvecklarna av teorin ligger till grund för valen som görs inom redovisningen och har en tydlig inverkan.

2.5 Tidigare forskning och hypotesutveckling

Målet med införandet av IFRS och utvecklingen av nya standarder är att öka redovisningskvaliteten som i sig syftar till att öka graden av harmonisering mellan företag och dess intressenter (IFRS, 2014). Weaver & Woods (2015) menar på att stora utmaningar vid implementering av nya standarder är att företagen inte besitter den kunskap som önskas och att övergången därav blir problematisk. Ytterligare brister som upptäcktes i studien var att företagen i stor utsträckning tenderar att hålla fast vid gamla principer och hur de tidigare gjort vilket påverkade synen på förändringsarbeten negativt. Brister likt dessa kan leda till att en önskad harmonisering tar längre tid än önskat och att en framgångsrik implementering av IFRS

inte uppnås (Weaver & Woods, 2015). I en studie gjord av Ahmed et al. (2012) studerades införandet av IFRS från en bred grupp olika länder. Studien visade att införandet av IFRS försämrade redovisningskvalitén vilket pekar åt motsatt riktning jämfört med målet av införandet av IFRS.

Tidigare studier om IFRS 15 har fokuserat på implementeringen från både kvalitativa och kvantitativa forskningssätt. Inom byggbranschen är den kvalitativa forskningen dominerande där forskning kring upplysningarnas påverkan av IFRS 15 framförts. Van Wyk & Coetsee (2020) menar att IFRS 15 bidrar som ett lämpligt ramverk för intäktsredovisning kopplat till byggbolag vilket tidigare standarder kritiserats för. Forskarna förtydligar dock sin slutsats med att det förutser att korrekt tolkning av rättigheter och skyldigheter inom byggprojekt gjorts vilket är svårare i praktiken än i teorin (Van Wyk & Coetsee, 2020). Altaji & Alokdeh (2019) har undersökt vad IFRS 15 haft för inverkan på de finansiella rapporterna hos företag. I studien framkom det att implementeringen av IFRS har resulterat i en ökad kvalitet på redovisningsinformationen. Resultatet kopplas till den ökade graden av detaljerad information kring intäkternas ursprung i form av ökade upplysningskrav samt den mer detaljerade femstegsmodellen (Altaji & Alokdeh, 2019). I en annan studie gjord på svenska stora och medelstora företag visar Hjelström och Hjelström (2018) att IFRS 15 inte haft den påverkan på intäktsredovisningen som praktiker samt tidigare forskning förväntat sig. Studien undersökte bolag på Nasdaq OMX och inkluderade samtliga bolag. I studien studerades Q1 rapporterna för året 2018 där endast 15 procent av bolagen haft en påverkan på det redovisade resultatet. Endast 3 procent av bolagen kunde konstateras med en signifikant effekt på eget kapital. Den största förändringen som studien fann var i form av kvalitativ redovisning där 59 procent hade utökat sina upplysningar kring intäkter till följd av implementeringen (Hjelström & Hjelström, 2018).

Enligt tidigare studier är byggbranschen, och särskilt fastighetsbolag en av de branscher där flest företag valt att tillämpa standarden tidigare än 1 januari 2018 vilket skapat möjligheter att intäktsredovisa intäkter från fastigheter genom successiv vinstavräkning (Trabelsi, 2018). Tidigare oklarheter kring standarderna resulterade i att bolagen inte uppfyllde kraven för att redovisa enligt IAS 11 vilket gjorde att intäkten togs upp i samband med överlämnandet (Deloitte, 2017). Situationen med tidig implementering går att se från en studie som studerade införandet av IFRS 15 på fastighetsbolag i Dubai. Här hade fastighetsbolagen i stor grad tillämpat IFRS 15 i ett tidigt skede vilket resulterade i att övergången till den nya standarden i sin tur resulterade i positiva effekter på intäkter och eget kapital för de studerade bolagen (Trabelsi, 2018). Studien kopplade också resultatet till den positiva redovisningsteorin vilket ledde till slutsatsen att de positiva redovisningseffekter som implementeringen resulterade i går

att koppla till Watts och Zimmerman's antaganden om att företag väljer den redovisningsmetod som ger bäst resultat när olika redovisningsmetoder är tillåtet (1990). Forskningen om IFRS 15 och byggbranschen är förutom Trabelsi's studie från 2018 gles trots åren som gått efter implementeringen.

Som följd av denna brist inom forskningen om IFRS 15 och dess påverkan på byggbranschen syftar studien till att undersöka om praktikers förväntan stämmer överens med praktiken. Förväntningarna som funnits på byggbranschen var att implementeringen skulle leda till en effekt på intäktsredovisningen samt att upplysningarna i stor grad kommer att öka. Studien ämnar endast undersöka de materiella effekterna av de studerade företagens finansiella prestation. I och med att implementeringen av IFRS 15 skapade så obestridliga förväntningar hos praktiker så tror vi att det har skett en positiv förändring i redovisade intäkter för byggbolag inom Europa. Detta mynnar ut i vår hypotesprövning som formuleras följande:

H0: Det har skett en signifikant positiv procentuell förändring i redovisade intäkter för europeiska byggbolag till följd av implementeringen av IFRS 15.

3. Metod

I metoden presenteras studiens forskningsstrategi och urval där datainsamling, urvalsprocess och populationen efter bortfall beskrivs. Därefter kommer forskningsmodellen som redogör för studiens flertal variabler och tester. Vidare diskuteras studiens trovärdighet.

3.1 Forskningsstrategi

Vid val av forskningsstrategi kan studiens syfte och frågeställning avgöra vilket tillvägagångssätt som tillämpar sig bäst (Patel & Davidsson, 2011). Då studiens syfte är att undersöka om det har skett en förändring i intäkter efter införandet av IFRS 15 i likhet med praktikers förväntningar ansågs mätbara data i form av nyckeltal från årsrapporter kunna ge svar på studiens forskningsfråga. Därför föll valet på att tillämpa en kvantitativ metod vilket Patel & Davidsson (2011) beskriver som en lämplig metod då forskningen kännetecknas av hypoteser och resultatet av studien uttrycks i siffror. Denna metod underlättar också arbetsgången med hänsyn till den stora datamängd som studien grundats på.

En empirisk forskningsdesign har använts genomgående inom studien då den syftar till att undersöka och studera införandet av IFRS 15 och standardens påverkan på nyckeltal inom en utvald population. Studien utgår från tidigare förväntningar som finns inom ämnet samt tidigare forskning vilket har lett till att en deduktiv ansats fallit in naturligt. Praktikers förväntningar och den tidigare forskning som finns inom IFRS 15 och standardens påverkan har vidare legat till grund för studiens hypotesformulering som har använts för att testa den framtagna data. Detta går i linje med Bryman & Bell (2017) som beskriver att en deduktiv studie utgår från befintliga teorier som naturligt leder vidare till en hypotesformulering.

3.2 Urval

3.2.1 Datainsamling

Litteratur och tidigare forskning har inhämtats via Google Scholar och genom Göteborgs Universitetsbiblioteks egna sökmotor Supersök. Sökorden vi har använts av är bland annat *IFRS*, *IFRS 15*, *Construction Industry*, *Positive Accounting Theory*, *IFRS 15 Implementation*, *IAS 11*, *IAS 18* och *IFRIC 15*. Även information från internationella revisionsbyråer har bidragit med upplysningar till bakgrunden och den teoretiska referensramen.

Datamaterialet till studien har samlats in från databasen S&P Capital IQ vilket kan ses som en sekundär datakälla (Patel & Davidsson). Detta har möjliggjort att få fram en tillräckligt stor kvantitet samt data för bolag inom Europa. Studien har avgränsats till att enbart studera

europiska byggbolag då praktiker menar att byggbranschen är en av de branscher som kommer påverkas av IFRS 15. Byggbolagen ska vara noterade på en reglerad marknad och redovisa enligt IFRS för att vara en del av studien.

3.2.2 Urvalsprocess

Tabell 1
Bortfall

	Antal observationer	Antal Bolag
Company Type: Public Companies		67 496
Industry Classification: Commercial Construction and Engineering OR Construction Management Services		-65 938
Geographic Location: Europe		-1 372
Ursprungligt utfall	372	186
Saknad av data från både 2016 & 2019	-46	-23
Saknad av data från antingen 2016 eller 2019	-22	-11
Saknad av kontrollvariabler	-80	-40
Population efter bortfall	224	112

I den ursprungliga populationen ingick 186 st byggbolag vilket illustreras i *tabell 1*. Av den ursprungliga populationen var det 23 stycken bolag som saknade data från båda åren som har studerats. 11 av dessa bolagen var förvärvade av andra bolag innan 2016 som är det första året som har studerats, vilket har fastställts med hjälp av S&P Capital IQ. 10 stycken byggbolag saknade data och information hos S&P Capital IQ. Ytterligare 2 av bolagen hade försatts i konkurs innan 2016. Efter första urvalet fanns det som konstaterat 163 byggbolag kvar i studien.

Ytterligare 11 bolag har exkluderats från urvalet då de saknade data för något av de studerade åren. Exkluderingen kan förklaras av att 6 av bolagen grundats efter 2016 och att 2 av bolagen förvärvats och därav inte var noterade under det senare studerade året, år 2019. De två förvärvade bolagen har förvärvats av bolag som är en del av urvalet vilket framgått av informationen på S&P Capital IQ. De sista 3 bolagen saknar data i S&P Capital IQ men ingen av ovanstående anledningar ger en förklaring. Vi har valt att exkludera de 3 bolagen då studien utgått från datakällan S&P Capital IQ och ingen vidare information har inhämtats från andra databaser.

Slutligen har urvalet minskats med bolag som inte presenterat information angående revisor, skuldsättningsgrad eller BNP per capita vilka utgör kontrollvariabler för studien. Detta bortfall uppgår till totalt 40 bolag där 16 av dessa inte presenterat vilken revisor som företaget

haft under de studerade åren. 9 av bortfallet saknar uppgifter om BNP för respektive land. De övriga 15 bortfallen har inte rapporterat skuldsättningsgrad vilket gjort att dessa valts bort.

Totalt har 74 bolag sorterats bort vilket resulterat i en population på 112 byggbolag där samtliga bolag är noterade och följer IFRS.

3.2.3 Population efter bortfall

Tabell 2
Fördelning över länder

Land	År		Total
	2016	2019	
Belgien	3	3	6
Bulgarien	2	2	4
Danmark	1	1	2
Estland	2	2	4
Finland	4	4	8
Frankrike	5	5	10
Grekland	6	6	12
Italien	6	6	12
Kroatien	4	4	8
Nederländerna	4	4	8
Norge	2	2	4
Polen	21	21	42
Portugal	4	4	8
Rumänien	2	2	4
Ryssland	6	6	12
Spanien	11	11	22
Storbritannien	14	14	28
Sverige	7	7	14
Tyskland	5	5	10
Österrike	3	3	6
Total	112	112	224

Populationen på 112 byggbolag är fördelat över 20 europeiska länder och illustreras i *Tabell 2*. Landet som har flest byggbolag representerat i studien är Polen med 21 stycken byggbolag och är således överrepresenterade. Utöver Polen har även Storbritannien och Spanien ett relativt stort antal företag representerade med 14 respektive 11 byggbolag. Därefter kommer Sverige med 7 stycken bolag representerade. Länder som på förhand förväntades ha relativt många företag representerade var bland annat Tyskland och Frankrike som hade 5 företag var representerade. Varför Tyskland och Frankrike hade ett så relativt lågt antal representanter beror till viss del på bortfallsprocessen där ett par företag från respektive land föll bort då någon data av relevans för studien saknades.

3.3 Forskningsmodell

Med hänvisning till den tidigare forskning som bedrivits inom ämnet har en förväntansbild om byggbranschens påverkan av IFRS 15 blivit föremål för studien. För att få svar på studiens forskningsfråga har en modell tagits fram som tidigare varit föremål för liknande studier (Ahmed et al., 2013). För att bedöma om det finns ett samband mellan implementeringen av IFRS 15 och förändring i intäkter har vi valt att använda oss av en regressionsmodell. Innan vår regression behöver vi undersöka om våra variabler har ett linjärt förhållande till varandra det vill säga om variablerna korrelerar eller inte. För ta reda på detta använder vi oss av Pearson's produktmomentkorrelation där variablerna undersöks två och två för att se om korrelation uppstår (Shi & Conrad, 2009). Även t-test och Wilcoxon's teckenrangtest behöver studeras före regressionen för att ta reda på om det verkligen har skett en förändring mellan de två åren vi studerar, 2016 och 2019 (Djurfeldt et al., 2018). Därefter vid vår analys av regressionen utvärderar vi om det då finns ett samband mellan vår beroende variabel, oberoende variabel och våra kontrollvariabler som enligt tidigare forskning har ett bevisat orsakssamband (Shi & Conrad, 2009).

Studiens beroende variabel är den procentuella förändringen i intäkter. I studien kommer den beroende variabeln att benämnas PFintäkt. I dataprogrammet Stata har vi genomfört vår regression för att se hur intäkterna har förändrats inom byggbranschen efter införandet av IFRS 15. Då implementeringen av IFRS 15 skedde 2018 har procentuell förändringen i intäkter mellan årsrapporterna från 2016 och 2019 valts ut. Med risk för *Early Adoption* vilket konstaterats i Trabelsi's studie från 2018 så valdes årtalen 2017 och 2018 bort. Även ansågs åren innan 2016 utgöra ett för stort spann mellan de studerade åren vilket skulle skapa ett större bortfall samt svårigheter att säkerställa data. Genom att jämföra den förväntade intäkten och den faktiska så får vi en bild som förtydligar om förändringen kommer från implementeringen av IFRS 15 och om någon av våra övriga variabler kan spela in. Förväntade intäkter har tagits fram genom att jämföra den faktiska tillväxten av intäkter för åren 2011 – 2015 och därefter fördela tillväxten på åren för att få fram den genomsnittliga tillväxten per år. I studien kommer denna genomsnittliga tillväxt anses som förväntad tillväxt på den europeiska byggbranschen. Studiens oberoende variabeln är en dummyvariabel för 2016 och 2019. 2016 antar värdet 0 och är två år innan implementeringen av IFRS 15 och 2019 antar värdet 1 och är ett år efter införandet av den nya standarden. Genom en dummyvariabel underlättar det att jämföra de båda åren mot varandra för att se om implementeringen har haft någon inverkan på intäktsredovisningen eller inte.

För att inte dra några felaktiga slutsatser har flertalet kontrollvariabler tagits med i studien. Användandet av kontrollvariabler gör det möjligt att upptäcka skensamband som annars inte hade upptäckts (Djurfeldt et al., 2018). Tidigare studier har påvisat att det kan finnas ett samband mellan resultatmanipulering och hög skuldsättningsgrad. Guan et al. (2005) menar att en för tidigt lagd intäkt kan vara ett led i att företaget har en hög skuldsättningsgrad. Skuldsättningsgraden skildrar i vilken utsträckning ett företag finansierar sin verksamhet, antingen genom skuld kontra eget kapital (Fernando, 2021). Formeln för att få fram skuldsättningsgraden är skulder dividerat med eget kapital (Visma, 2018). Denna uträkning har legat till grund för variabeln *SKULD* som används i studien. Det har även visat sig att revisorer som tillhör någon av revisionsbyråerna PwC, EY, Deloitte och KPMG (Big 4) kan ha en positiv påverkan på revisionskvaliteten (Aubert & Grudnitski, 2012; Nelson et al., 2002). Becker et al. (1998) hävdar att de stora revisionsbyråerna har ett noggrant tillvägagångssätt och ger en mer kvalitativ revision som gör implementering av nya standarder enklare. Utifrån denna tes anser vi att de är av intresse att skilja på de företag som använder sig av en revisorsfirma från någon av Big 4 och de som inte gör det. Därför använder vi variabeln *BIG4* som en dummyvariabel som antar värdet 1 ifall bolaget har en revisor från Big 4 och värdet 0 om revisorn inte är från Big 4.

Flertalet tidigare studier har använt sig av totala tillgångar som en kontrollvariabel då den anger ett bra mått på ett företags storlek. Ett företags storlek har inom tidigare studier påvisats ha betydelse vid tillämpningen av nya standarder vilket kan ha en påverkan på redovisade intäkter (Liu et al., 2016; Ahmed et al., 2013a). Då totala tillgångar inte är normalfördelat har studien använt sig av naturliga logaritmen av totala tillgångar som en kontrollvariabel vilket är i likhet med tidigare studier som använt totala tillgångar som ett mått på storlek (Guidara et al., 2016). I Studien presenteras naturliga logaritmen av totala tillgångar som *STORLEK*. Då studien ämnar studera europeiska byggbolag är skillnader i land något som vi valt att ha med som en kontrollvariabel. Enligt tidigare forskning kan det finnas ett samband mellan totala intäkter och ekonomisk utveckling. Lam & Shui (2010) kunde i sin studie visa att detta samband fanns och att totala intäkter tenderar att stiga i länder med BNP tillväxt och minska i länder med BNP nedgång. För att studien inte ska påverkas av detta samband och ge ett missvisande resultat har kontrollvariabeln *BNPPC* tagits med i studien. Denna variabel visar en genomsnittlig procentuell tillväxt i BNP per capita för respektive år med utgångspunkt för året 2015.

Vår modell går att koppla till Ahmed et al. (2013) som har citerats 812 gånger enligt Google Scholar. De undersökte effekterna av obligatorisk införande av IFRS på redovisningskvaliteten med en jämförelsegrupp av företag som inte var tvungna att

implementera IFRS. För att forskningen skulle upprätthålla sin jämförbarhet gjorde de bland annat en regression med en inkomstjämförelse mellan företagen (Ahmed et al., 2013). Med hjälp av variabler som Ahmed et al. (2013) har använt och för att testa vår hypotes har följande regressionsmodell upprättats:

Modell 1:

Regressionsmodell

$$\frac{I_{faktisk} - I_{föväntad}}{I_{föväntad}} = \beta_0 + \beta_1 \text{ÅR} + \beta_2 \text{STORLEK} + \beta_3 \text{BIG4} + \beta_4 \text{SKULD} + \beta_5 \text{BNPPC} + \varepsilon$$

$I_{faktisk}$:	Redovisade faktiska intäkter för varje studerade år
$I_{föväntad}$:	Föväntade intäkter för varje studerade år baserat på IAS 11 & IAS 18
$\frac{I_{faktisk} - I_{föväntad}}{I_{föväntad}}$:	Procentuell förändring i intäkter, definieras härnäst som PFintäkt
β_0 :	Interceptet
$\beta_1 \text{ÅR}$:	Utgör en dummyvariabel, om IFRS 15 är implementerat = 1, annars 0
$\beta_2 \text{STORLEK}$:	Naturliga logaritmen av totala tillgångar
$\beta_3 \text{BIG4}$:	Utgör en dummyvariabel, om revisor från Big 4 = 1, annars 0
$\beta_4 \text{SKULD}$:	Skuldsättningsgraden
$\beta_5 \text{BNPPC}$:	Tillväxt för landets BNP per capita som företaget är hemmahörande i
ε :	Felterm eller residual

3.4 Studiens trovärdighet

3.4.1 Validitet

Validitet inom kvantitativ forskning utgår från relevans, att det som är tänkt att studeras verkligen studeras. Det är av betydande vikt att data som samlas in är rätt för studien och att data mäts på rätt sätt. (Bryman & Bell, 2013) Utifrån syftet med vår studie så vill vi ta reda på om det har skett en förändring i intäkter efter införandet av IFRS 15 för europeiska byggbolag. För att testa vår hypotes behöver vi mäta vår data i flertalet tester för att få en klarare bild över den relativt stora datainsamlingen. Även variablerna som används i denna studie behöver vara relevanta, därför har vi diskuterat oss fram och med hjälp av tidigare forskning inom samma forskningsområde valt variablerna som presenterats tidigare i arbetet. För studiens validitet

krävs att data är både pålitligt och giltig, därför har data från denna studie hämtats från S&P Capital IQ som är en databas som tillhandahåller finansiell information från tusentals företag runt om i världen. Databasen har högt anseende och klassas som en god källa för insamling av data till en kvantitativ forskningsstudie.

3.4.2 Reliabilitet

Reliabilitet utgår från att studiens utgång är tillförlitlig. Sannolikheten att resultatet från studien blir det samma om en identisk studie görs. (Bryman & Bell, 2013; Depoy & Gitlin, 1999). All data som används i denna studie kommer direkt från S&P Capital IQ vilket ger studien god reliabilitet i jämförelse med en manuell datainsamling där den mänskliga faktorn kan påverka. För att inte studien ska baseras på extremvärden som kan påverka utfallet och göra studien mindre tillförlitlig har vi valt att exkludera extremvärden genom kommandot winsorizing i Stata som ersatte den högst respektive lägsta 1 procenten av data med det högsta och lägsta icke-extremvärdet.

Något som kan tala emot vår studie är *Early Adoption* av IFRS 15. Från att IFRS 15 presenterades 2014 och implementering 2018 var det för företagen frivilligt att börja intäktsredovisa enligt den nya standarden. *Early Adoption* kan i detta fall vilseleda vår data då flera företag kan ha börjat intäktsredovisa enligt IFRS 15 innan 2016 som är det året vi valt ska representera intäktsredovisningen före den nya standarden. Åren innan 2016 ansågs utgöra ett för stort spann mellan de studerade åren vilket skulle skapa ett större bortfall samt svårigheter att säkerställa data och därmed valdes 2016 som kontrollår.

3.4.3 Generaliserbarhet

För att en studie ska anses generaliserbar ska samma studie gå att applicera på ett större urval eller på andra situationer (Bryman & Bell, 2013). För en kvantitativ studie anses generaliserbarhet mer naturligt än för kvalitativ studie som har mer av en detaljerad beskrivning bakom sitt resultat och således svårare att applicera på andra situationer (Lincoln & Guba, 1985; Yin, 2013). Då denna studie är en kvantitativ studie så kan generaliserbarheten vara hög, men samtidigt fokuserar studien endast på byggbranschen i Europa vilket påverkar generaliserbarheten negativt. Däremot kan studien appliceras på andra branscher där samma förväntningar har funnits och eller samma bransch men med ett större urval. Tack vare studies urval har ett kontinentalt synsätt på redovisning och följer IFRS är det naturligt att applicera studien även på företag utanför Europa.

4. Resultat & analys

I resultat & analys presenteras först en univariat analys där sammanfattande statistik lyfts fram. Därefter beskrivs den bivariata analysen i form av Pearson's korrelationstest, t-test och Wilcoxon's teckenrangtest. Slutligen redogör studien för en regressionsanalys.

4.1 Univariat analys

När det kommer till att presentera det insamlade datamaterialet är deskriptiv statistik ett användbart sätt för att ge en beskrivning av materialet i siffror vilket kan belysa forskningsproblemet (Patel & Davidsson, 2011). I *tabell 3* presenteras studiens deskriptiva statistik för variablerna som använts i studien för att studera om införandet av IFRS 15 har påverkat redovisningen av intäkter hos den studerade populationen byggbolag inom Europa. Vid en första bearbetning av data upptäcktes extremvärden genom att studera de utvalda variablerna med histogram. För att inte studiens trovärdighet skulle bli missgynnande har dessa iakttagelser behandlats och tagits bort med hjälp av winsor-kommandot i statistikprogrammet Stata. De variabler där extremvärden tagits bort är inom den procentuella förändringen av intäkter, totalt eget kapital, totala skulder BNP per capita samt tillgångar vilket resulterade i att extremvärdena ersatts med de högsta respektive lägsta icke extremvärdet. En fördel med att använda sig av winsor-kommandot är att de studerade bolagen vars extremvärden identifierats kan användas i studien istället för att ytterligare bolag skulle exkluderas från urvalet (Djurfeldt et al., 2018).

Tabell 3
Sammanfattande statistik

År		<i>Intäkter</i>	<i>PFintäkt</i>	<i>STORLEK</i>	<i>SKULD</i>	<i>BNPPC</i>	<i>BIG4</i>
2016	N	112	112	112	112	112	112
	Medel	3454,8810	-0,000558	6,580578	0,614698	0,016477	0,589286
	SD	6539,4480	0,259756	2,330082	3,131419	0,072996	0,494175
	Median	888,8219	-0,048154	6,946262	0,600814	0,020410	1
	Min	0,5510	-0,636281	1,619648	-20,599270	-0,112264	0
	Max	31969	0,878694	11,126250	5,863806	0,243016	1
	P25	48,3601	-0,124074	4,522672	0,219848	0,007280	0
	P75	3497,5630	0,090275	8,360334	1,250340	0,035114	1
2019	N	112	112	112	112	112	112
	Medel	3986,2590	1,268619	6,705446	0,832392	0,040423	0,535714
	SD	7891,7380	8,263740	2,346056	2,007756	0,034074	0,500964
	Median	1009,6740	-0,022240	7,133350	0,799337	0,034258	1
	Min	0,2500	-0,890360	1,077307	-9,592413	-0,005228	0
	Max	39053,08	61,711590	11,420360	6,679460	0,117127	1
	P25	63,5288	-0,191948	4,661138	0,298712	0,020604	0
	P75	4102,9820	0,212729	8,452255	1,394962	0,071624	1
Total	N	224	224	224	224	224	224
	Medel	3720,5700	0,634030	6,643012	0,723545	0,028450	0,562500
	SD	7215,5930	4,261748	2,338069	2,569588	0,053535	0,497189
	Median	949,2480	-0,035197	7,039806	0,700076	0,027334	1
	Min	0,4005	-0,763320	1,348478	-15,095842	-0,058746	0
	Max	35511	31,295142	11,273305	6,271633	0,180071	1
	P25	55,9444	-0,158011	4,591905	0,259280	0,013942	0
	P75	3800,2725	0,151502	8,406295	1,322651	0,053369	1

Not:

PFintäkt procentuell förändring i intäkter

STORLEK är naturliga logaritmen av totala tillgångar

SKULD är skuldsättningsgraden

BNPPC utgör tillväxt för landets BNP per capita som företaget är hemmahörande i

BIG4 utgör en dummyvariabel, om revisor från Big 4 = 1, annars 0

Resultatet från den deskriptiva statistiken visar att det finns 224 st observationer för respektive variabel vilket anses korrekt då 2 olika år studerats. Vidare kan det konstateras att spridningen mellan de 112 bolagen som ingår i urvalet är stor när man studerar minsta och största värden på respektive variabel. Därför är medianen och medelvärde bra mått som tydliggör resultatet från data (Shi & Conrad, 2009). Sett till intäkter i absoluta tal är spridningen mellan minsta och största värde på 7215,5930 miljoner € vilket förhåller sig stort till medelvärdet som endast ligger på 3720,5700 miljoner €. Liknande resultat syns för studiens beroende variabel där största och minsta procentuella förändring av intäkter är stor. Den genomsnittliga procentuella förändringen av intäkter uppgår till 63,4 procent för medelvärdet vilket indikerar att en ökning av intäkter skett mellan 2016 och 2019. Däremot är spridningen stor. För variabeln STORLEK kan vi utläsa att medelvärde och medianen inte skiljer sig åt vilket indikerar på att spridningen mellan min och max inte är för stor. Detta är också ett resultat av att logaritm-kommandot använts som gjort variabeln normalfördelad. Vi kan också se att

utifrån den studerade gruppen använder sig 56 procent i medeltal av en revisor från Big 4. Även BNP per capita tillväxten indikerar på att data är normalfördelat där medelvärde och medianen inte avviker. Variabeln visar att länderna som de studerade bolagen verkar inom i genomsnitt haft en BNP per capita tillväxt på 2,8 procent per år under den studerade perioden 2016–2019. Till sist ser vi att skuldsättningsgraden för bolagen i genomsnitt för de studerade åren tillsammans hamnar på 72,4 procent.

Då studien syftar till att undersöka om skillnader kan identifieras före och efter en standardimplementering har även en uppdelning mellan åren 2016 och 2019 tagits med i *tabell 3* som presenterar samma deskriptiva statistik men med skillnaden för år. 2016 är innan IFRS 15 blivit obligatoriskt och 2019 illustrerar data efter införandet av IFRS 15. I tabellen kan man se en tydlig ökning av intäkter i både medelvärde och median från 2016 till 2019 vilket kommer påverka den procentuella förändringen av intäkter som är studiens beroende variabel. Sett till studiens beroende variabel som illustreras av PFintäkt så ser vi att medelvärdet för 2016 hamnar på -0,5 procent medans det för 2019 hamnar på 127 procent. Detta tyder på att en stor procentuell ökning av intäkter skett mellan åren vilket talar för studiens hypotes. Däremot går det inte att utläsa av den deskriptiva statistiken om ökningen beror på att företagen ökat intäkterna till följd av IFRS 15 eller om ökningen beror på någon av de andra studerade variablerna vilket studeras längre fram i analysen. Vidare kan man utläsa att medelvärdet för *STORLEK*, *BNPPC* tillväxt samt *SKULD* ökat marginellt mellan åren. Även medianen följer samma mönster som medelvärdet vilket indikerar på att data innehåller få extremvärden.

4.2 Bivariat analys

Det finns flera sätt att mäta korrelationen mellan variabler, bland annat Spearman's rangkorrelation och Pearson's produktmomentkorrelation. I denna studie används Pearson's produktmomentkorrelation vilket passar när data inte är rangordnad, vilket data måste vara när Spearman's rangkorrelation används. Med hjälp av Pearson's korrelationsanalys kan det undersökas om ett finns ett linjärt förhållande mellan två variabler. Analysen visar bara om det finns ett linjärt förhållande och påvisar därmed inte några orsakssamband eller kausalitet i förhållandet mellan variablerna. För att förklara ett förhållande mellan två variabler så får de ett värde mellan 1 och -1 i korrelationsanalysen. Med värdet 1 så har variablerna en stark linjär relation, medans om värdet är närmare -1 visar på en icke-linjär relation. Om det inte finns någon korrelation alls mellan variablerna får dem värdet 0 i korrelationsanalysen. En positiv korrelation visar på om den ena variabeln ökar så ökar den andra variabeln med. En negativ korrelation visar på om den ena variabeln minskar så minskar den andra variabeln med. För att

korrelationen ska anses som stark ska värdet vara över 0,8, för måttlig mellan 0,4 och 0,8 och svag under 0,4. (Shi & Conrad, 2009)

Tabell 4

Pearson's Korrelationstest

	<i>PFintäkt</i>	<i>ÅR</i>	<i>STORLEK</i>	<i>SKULD</i>	<i>BNPPC</i>	<i>BIG4</i>
<i>PFintäkt</i>	1,0000					
<i>ÅR</i>	0,1337**	1,0000				
<i>STORLEK</i>	-0,102	0,0269	1,0000			
<i>SKULD</i>	0,0526	0,0087	0,2449***	1,0000		
<i>BNPPC</i>	0,1456**	0,2066***	-0,0606	-0,0117	1,0000	
<i>BIG4</i>	-0,0463	-0,054	0,4234***	0,0635	-0,0616	1,0000

Not:

*** $p < 0,01$, ** $p < 0,05$, * $p < 0,1$

PFintäkt procentuell förändring i intäkter

ÅR utgör en dummyvariabel, om IFRS 15 är implementerat = 1, annars 0

STORLEK är naturliga logaritmen av totala tillgångar

SKULD är skuldsättningsgraden

BNPPC utgör tillväxt för landets BNP per capita som företaget är hemmahörande i

BIG4 utgör en dummyvariabel, om revisor från Big 4 = 1, annars 0

Vi har en svag positiv korrelation mellan vår beroende variabel och vår oberoende dummyvariabel ÅR, kontrollvariabeln SKULD och BNPPC. Varför PFintäkt, vår beroende variabel och SKULD har en positiv korrelation kan bero på om ett företag har expanderat och kanske till och med förvärvat ett annat bolag så har ju intäkterna antagligen ökat men också skuldsättningen vid investeringen. Korrelationen mellan våra andra kontrollvariabler STORLEK och BIG4 och vår beroende variabel har en svagt negativ korrelation. En intressant iakttagelse från modellen är att det var en svagt negativ korrelation mellan BNPPC och STORLEK. Det skulle kunna ha sin förklaring i att de största byggbolagen inte är belägna i de länder som har stor tillväxt i BNP så som utvecklingsländer utan i länder som redan har ett relativt högt BNP sedan tidigare så kallade industriländer. De variabler som har högst positiv korrelation mellan sig är STORLEK och BIG4 som har ett måttligt positiv korrelation. Detta anses befogat då större företag oftast använder sig av revisionsbyråer som tillhör Big 4 då de har den kapacitet som de stora bolagen behöver för att revideras på ett tillförlitligt sätt.

I korrelationsanalysen presenteras både vår oberoende variabel ÅR och kontrollvariabel BNPPC som signifikanta på 95 procentsnivån mot vår beroende variabel PFintäkt. Detta innebär att när ett lands BNP ökar så ökar också den procentuella förändringen i intäkter hos bolagen från samma land genom en svag korrelation med 95 procents säkerhet. Samma sak gäller ÅR och PFintäkt, i och med införande av IFRS 15 så ökar den procentuella förändringen

i intäkter. Det går också att utläsa att korrelationen mellan ÅR och BNPPC har en signifikans på 99 procentsnivån. Även **STORLEK** har 99 procent signifikans mot **SKULD** och **BIG4**.

Tabell 5

T-test & Wilcoxon's teckenrangtest

	År 2016		År 2019		Differens medelvärde	Differens median
	Medelvärde	Median	Medelvärde	Median		
Intäkter	3454,881***	888,8219***	3986,2581***	1009,674***	-534,3771	-120,8521
PFintäkt	-0,0006	-0,048154	1,2686	-0,022240	-1,2692	-0,025913
STORLEK	6,5806***	6,9463***	6,7054***	7,1334***	-0,1249	-0,187088
SKULD	0,6147	0,6008***	0,8324	0,7993***	-0,2177	-0,198523
BNPPC	0,0165***	0,0204***	0,0404***	0,0343***	-0,0239	-0,0138478
BIG4	0,5893	1	0,5357	1	0,0536	0

Not:

*** $p < 0,01$, ** $p < 0,05$, * $p < 0,1$

PFintäkt procentuell förändring i intäkter

STORLEK är naturliga logaritmen av totala tillgångar

SKULD är skuldsättningsgraden

BNPPC utgör tillväxt för landets BNP per capita som företaget är hemmahörande i

BIG4 utgör en dummyvariabel, om revisor från Big 4 = 1, annars 0

För att undersöka om det har skett en förändring i studiens variabler mellan 2016 och 2019 som studien avser undersöka har ett parat t-test används. Ett parat t-test avgör om det skett en förändring för en variabel genom att jämföra medelvärdet för variabeln vid två olika tidpunkter. Med hjälp av de olika tidpunkterna delas variabeln in i två grupper som då är relaterade till varandra och paras ihop och jämförs mot varandra. (Djurfeldt et al., 2018)

I ett parat t-test är utgångspunkten att det inte finns någon skillnad mellan de två grupperna och tidpunkterna. I studiens fall är alltså nollhypotesen i t-testet att variabelns värde vid 2016 och 2019 ska vara det samma. Från det parade t-testet i *tabell 5* går det att utläsa att medelvärdet för alla studiens variabler har haft en ökning förutom **BIG4** som minskat. För **Intäkter**, **STORLEK** och **BNPPC** är differensen statistiskt signifikant på en 99 procentsnivå. Det betyder att differensen för dessa variabler 2016 och 2019 inte är noll, vilket innebär att nollhypotesen för det parade t-testet för dessa variabler förkastas. För **PFintäkt**, **SKULD** och **BIG4** är differensen inte statistiskt signifikant och det går inte att utesluta att skillnaden för variablerna mellan åren är noll. En möjlig förklaring till att ökningen av **PFintäkt** inte är statistiskt signifikant skulle kunna förklaras med att bolagen har tillämpat IFRS 15 tidigare än 2016 som studien studerar vilket går i linje positiv redovisningsteori och Trabelsi's studie från 2018. Observera att förändringen i faktiska intäkter är statistiskt signifikant, det vill säga att det har

skett en positiv förändring mellan 2016 och 2019 med 99 procents säkerhet. Samtidigt har den procentuella förändringen i intäkter, PFintäkt, ingen statistiskt signifikant förändring skett.

För att komplettera undersökningen av medelvärden har studien även undersökt skillnaden i medianen för att se om en förändring i variablerna mellan 2016 och 2019 kan antas föreligga. För att testa detta har resultatet från det icke-parametriska testet Wilcoxon's teckenrangtest tagits med i *tabell 5*. Nollhypotesen för testet antas vara att skillnaden i medianen mellan 2016 och 2019 är noll. Därmed antas mothypotesen vara att en skillnad mellan åren finns. Från *tabell 5* kan vi se skillnader i medianen och för att se om skillnaden är signifikant behöver vi se på signifikansnivån för var och en av variablerna. Medianen för Intäkter, *STORLEK*, *SKULD* och *BNPPC* är alla statistiskt signifikant skilt från noll på en 99 procentsnivå då samtliga p-värden understiger 0,01. Resultatet för de nämnda variablerna innebär att vi kan förkasta nollhypotesen att 2016 är lika med 2019 för medianen. För variablerna *PFintäkt* och *BIG4* kan nollhypotesen inte förkastas då p-värdet överstiger gränsvärdet 0,05. Däremot kan ovanstående tester inte ge en förklaring till om den statistiskt signifikanta skillnaden mellan 2016 och 2019 kommer från införandet av den nya intäktsstandarden IFRS 15 eller inte. För att undersöka detta behövs vidare undersökning vilket görs i kommande regressionsanalys.

Tabell 6
Multikollinearitetsanalys

Variabel	VIF	1/VIF
<i>ÅR</i>	1.05	0.952
<i>STORLEK</i>	1.30	0.769
<i>SKULD</i>	1.07	0.938
<i>BNPPC</i>	1.05	0.952
<i>BIG4</i>	1.23	0.814
<i>Medelvärde VIF</i>	1.14	

Not:

ÅR utgör en dummyvariabel, om IFRS 15 är implementerat = 1, annars 0

STORLEK är naturliga logaritmen av totala tillgångar

SKULD är skuldsättningsgraden

BNPPC utgör tillväxt för landets BNP per capita som företaget är hemmahörande i

BIG4 utgör en dummyvariabel, om revisor från Big 4 = 1, annars 0

En viktig sak att tänka på är att det kan finnas multikollinearitet mellan de förklarande variablerna som kan orsaka felaktiga slutsatser i en analys. Detta kan upptäckas genom att studera korrelationstestet i *tabell 4* vilket visar hur de oberoende variablerna samvarierar. Ett högt tal mellan två variabler kan indikera på att modellen har problem med multikollinearitet (Djurfeldt et al., 2018). Ur tabellen kan vi se att variabeln *STORLEK* på bolaget och *SKULD* samt att i de fall då bolagen har en revisor från antingen Big 4 så verkar detta korrelera med storleken på bolaget. För att studera om detta indikerar något problem för studien har en

multikollinearitetsanalys tagits fram som presenteras i *tabell 6*. Önskvärt är att få en så låg multikollinearitet som möjlig vilket indikeras av ett värde motsvarande 1 under kolumnen som visar *variansinflationsfaktorn* (VIF). Ett generellt gränsvärde för multikollinearitet är ett VIF-värde på 2,5 (Djurfeldt et al., 2018). Ur *tabell 6* kan vi se att samtliga variabler har ett lågt VIF-värde. Inget av de undersökta variablerna överstiger gränsvärdet vilket tyder på att vi inte har något problem med multikollinearitet i vår modell.

4.3 Multivariat analys

För att undersöka om det finns ett orsakssamband mellan studiens oberoende variabel och de oberoende variablerna har en multivariat regressionsanalys använts. En multivariat regressionsanalys används då det förutom en beroende och oberoende variabel även finns kontrollvariabler som troligen kan påverka studiens egentliga samband (Shi & Conrad, 2009).

Tabell 7
Multipel regression

Variabel	B-Koefficient	SD	T-värde	P-värde
<i>ÅR</i>	0.266*	0.160	1.67	0.097
<i>STORLEK</i>	-0.063	0.038	-1.65	0.101
<i>SKULD</i>	0.045	0.037	1.21	0.228
<i>BNPPC</i>	2.372*	1.138	1.72	0.086
<i>BIG4</i>	0.034	0.174	0.20	0.846
<i>N</i>	224			
<i>F (5,218)</i>	2,22			
<i>Prob > F</i>	0,053			
<i>R²</i>	0.048			
<i>Adj. R²</i>	0.027			

Not:

***p<0,01, **p<0,05, *p<0,1

ÅR utgör en dummyvariabel, om IFRS 15 är implementerat = 1, annars 0.

STORLEK är naturliga logaritmen av totala tillgångar.

SKULD är skuldsättningsgraden.

BNPPC utgör tillväxt för landets BNP per capita som företaget är hemmahörande i

BIG4 utgör en dummyvariabel, om revisor från Big 4 = 1, annars 0

Resultatet av analysen presenteras i *tabell 7* där vi ser att modellen som studien baserats på resulterar i ett R-squared värde på 4,8 procent. Detta värde ger en förklaring på hur mycket av variansen av studiens beroende variabel som förklaras av studiens oberoende variabler som undersökningen baserats på (Djurfeldt et al., 2018). Alltså innebär detta att 4,8 procent av variansen i PFintäkt mellan åren kan återföras till de oberoende variablerna ÅR, STORLEK, BIG4, SKULD samt BNPPC. Då flertalet kontrollvariabler använts är justerad R-squared att

föredra framför vanligt R-squared-värde då det justerade värdet tar hänsyn till antalet kontrollvariabler (Shi & Conrad, 2009). De justerade R-square värdet för modellen uppgår till 2,7 procent vilket är något lägre än det vanliga R-square värdet på 4,8 procent. Önskvärt är att få ett så högt tal som möjligt vilket innebär en bättre förklaringskraft mellan de olika variablerna vilket är till studiens nackdel då siffran är relativt låg. Vi kan också utläsa från tabellen att F-värdet, vilket är ett sammanfattande mått som används för att testa hypotesen att någon av variablerna som tagits med i testet har en verklig effekt på PFintäkt (Djurfeldt et al., 2018). F-värdet för modellen hamnar på 2,22 vilket är ett sammanfattande mått för att testa hypotesen. Detta värde förklarar om någon av de beroende variablerna haft en effekt på den beroende och för att kolla om detta är signifikant kan vi utläsa från $\text{Prob} > F$ ett värde som antar 0,0535. Detta innebär att den är statistiskt signifikant på en 90 procentsnivå vilket betyder att minst en av våra variabler som tagits med i studien har en påverkan på PFintäkt mellan de studerade åren.

Nästa viktiga del i en regressionsanalys är att undersöka koefficienten och se om denna kan antas vara statistisk signifikant (Djurfeldt et al., 2018). Koefficienten visar på vilken effekt den oberoende variabeln har på den beroende variabeln i procent (Shi & Conrad, 2009). Den första oberoende variabeln ÅR har en koefficient på 26,6 procent. Siffran indikerar att när implementeringen av IFRS 15 är i effekt leder det till att den procentuella förändringen av intäkter påverkas positivt med 26,6 procent. För att vi med säkerhet ska kunna säga att koefficienten har den påverkan som resultat visar behöver vi studera signifikansnivån för variabeln vilket innebär att vi behöver veta ifall vi med säkerhet kan säga att koefficienten inte är 0 utan har den påverkan som resultatet visar (Djurfeldt et al., 2018). Ur tabellen ser vi att t-värdet är 1,67 och p-värdet är 0,097 vilket är statistiskt signifikant på 90 procentsnivån. Detta leder till att vi kan dra slutsatserna att det med 90 procents säkerhet finns ett samband mellan studiens beroende variabel och variabeln ÅR. Resultatet för variabeln ÅR går i linje med de förväntningar som tidigare konstaterats kring implementeringen samt tidigare forskning där flertalet forskare menade att införandet av IFRS 15 skulle ha en positiv effekt på intäktsredovisningen (IFRS, 2014; Grant Thornton, 2014, Deloitte, 2017; Trabelsi, 2018).

Vidare finner vi från *tabell 7* att ytterligare 3 kontrollvariabler har en positiv effekt på den beroende variabeln genom att studera koefficienten. Dessa är SKULD, BNPPC samt BIG4. En ökning i de nämnda variablerna antas öka den procentuella förändringen av intäkter med 4,5 procent, 237 procent respektive 3,4 procent. Resultatet för SKULD och BIG4 är inte statistisk signifikanta medans resultatet för BNPPC är statistiskt signifikant på 90 procentsnivån. Detta indikerar på att det finns ett samband mellan PFintäkt mellan 2016 och 2019 med BNPPC för landet. Sett till skuldsättningsgraden har tidigare studier kunnat visa samband mellan

resultatmanipulering och hög skuldsättningsgrad (Guan et al., 2005). Då IFRS 15 gick att tillämpa tidigare än den obligatoriska övergången som var 1 januari 2018 skulle resultatet kunna ge en indikation på att högt skuldsatta företag valt att implementera IFRS 15 tidigare vilket i sin tur förväntats påverka intäktsredovisningen positivt liksom studien av Trabelsi (2018). Utifrån vår studie finns tendenser till liknande påverkan men som mot studiens trovärdighet inte kan antas vara statistiskt signifikant. Det har också från tidigare studier framkommit att då bolagen haft en revisor från någon av Deloitte, EY, KPMG eller PwC så har det påverkat redovisningskvaliteten positivt (Aubert & Grudnitski, 2012; Nelson et al., 2002). Utifrån resultatet av *tabell 7* kan det utläsas att denna positiva effekt även syns i denna studie på den beroende variabeln. En möjlig förklaring kring detta är enligt tidigare studier det faktum att revisorer från någon av Big 4 sitter på större kompetens och har högre krav på sina kunder vilket leder till att implementeringen av den nya standarden kunnat ske smidigare än för bolag som inte har en revisor från Big 4 (Guan et al., 2005). Det ska dock förtydligas att denna påvisade effekt som studiens koefficient visar inte är statistiskt signifikant vilket då gör att vi inte kan anta att sambandet finns inom den studerade gruppen europeiska byggbolag.

En ytterligare kontrollvariabel som studerats är naturliga logaritmen av tillgångar vilket i studien kännetecknas av *STORLEK* på bolaget. Tidigare forskning menar på att ett bolags totala tillgångar är ett bra mått på bolagets storlek (Guidara et al., 2016). Stora bolag antas i sin tur ha mer resurser och därav lättare att implementera en ny standard (Ahmed et al., 2013a). I *tabell 7* framkommer det att en ökning i studiens beroende variabel resulterar i en minskning av storlek med 6,3 procent vilket går emot de tidigare studier som studerat samma variabel (Ahmed et al., 2013a). T-värdet för storlek hamnar på -1,65 och p-värde på 0,101 vilket indikerar på att någon statistisk signifikans inte uppnås. Resultatet innebär i sin tur att vi inte kan säkerställa att sambandet mellan *STORLEK* och *PFintäkt* mellan 2016 och 2019 föreligger.

5. Slutsats

I slutsatsen presenteras en sammanfattning studiens resultat. I en kortare konklusion redogörs för de största effekterna implementeringen av IFRS 15 resulterade i för de europeiska byggbolagen.

Studiens syfte var att undersöka om införandet av IFRS 15 har haft en påverkan på intäktsredovisningen hos europeiska byggbolag. En förväntan bland praktiker var att införandet skulle ha en positiv påverkan för byggbolagens intäktsredovisning vilket både studiens t-test och Wilcoxon's teckenrangtest kunde konstatera. Däremot kan sådana tester inte legitimera att det är införandet av IFRS 15 som har haft denna påverkan. Därför testades samtliga variabler i en regressionsanalys där resultatet visade att variablerna ÅR och BNPPC är statistiskt signifikanta på 90 procentsnivån. Resultatet från regressionsanalysen visade på att endast 2,7 procent av förändringen som skett i studiens beroende variabel kunde förklaras av våra valda kontrollvariabler. Det betyder att det troligtvis finns andra variabler eller händelser som inte tagits i beaktning som haft en större påverkan på förändringen på intäktsredovisningen mellan 2016 och 2019. Även studiens korrelationstest visade på en signifikant korrelation mellan PFintäkt mellan 2016 och 2019 samt BNPPC på en 99 procentsnivå. Detta leder till att studiens hypotes om att det har skett en signifikant procentuellt positiv förändring i redovisade intäkter till följd av implementeringen av IFRS 15 förkastas, då studien inte kan visa på att det är implementeringen som har haft den signifikanta påverkan. Slutligen kan studien konstatera att införandet av IFRS 15 har en signifikant påverkan på PFintäkt men samtidigt har inte PFintäkt en signifikant förändring mellan åren. Däremot finns en tendens till en procentuell förändring till följd av implementeringen av IFRS 15.

6. Diskussion

I diskussionskapitlet presenteras studiens slutdiskussion som kopplar ihop resultatet med teori och tidigare forskning. Även studiens bidrag redogörs för och slutligen presenteras förslag till vidare forskning.

6.1 Slutdiskussion

2018 implementerade IASB en ny standard för att motverka de stora och komplexa skillnaderna som dåtidens intäktsstandarder skapade vid redovisning av intäkter. IASB:s målsättning med IFRS 15 var att skapa en standard som ersatte flera andra standarder och därigenom få mer harmonisering och mer jämförbarhet i intäktsredovisningen. Experter från IASB och de internationella revisionsbyråerna menade att vissa branscher skulle påverkas mer än andra och effekterna skulle bli omfattande. Ett par av branscherna som på förhand förutspåddes att påverkas extra mycket var bland annat entreprenad och byggbranschen. Trots denna förväntan som fanns mot byggbranschen och implementeringen av IFRS 15 så menade flertalet byggbolag att den nya standarden inte skulle ha någon påverkan på intäktsredovisningen vilket talar emot praktikers förväntningar.

Tidigare forskning inom ämnet har främst berört IFRS 15 från ett kvalitativt perspektiv vilket skapat en forskningslucka inom ämnet. Som följd av denna brist gällande forskningen kring IFRS 15:s materiella påverkan på byggbranschen så har studie syftat till att undersöka om praktikers förväntan stämmer överens med praktiken. Denna förväntan ligger även till grund för studiens hypotesprövning:

H0: Det har skett en signifikant positiv procentuell förändring i redovisade intäkter för europeiska byggbolag till följd av implementeringen av IFRS 15.

För att testa studiens hypotes har ett flertal statistiska test genomförts bland annat genom Pearson's korrelationstest som demonstrerar om det finns ett linjärt samband mellan två variabler. Korrelationstestet visade på att vår beroende variabel PFintäkt hade en statistisk signifikant korrelation på 95 procentig nivå med ÅR, även korrelationen mellan PFintäkt och BNPPC var statistiskt signifikant. För att se om det verkligen har skett en positiv förändring i redovisade intäkter så har ett t-test och Wilcoxon's teckenrangtest utförts. Testerna visar att medelvärdet och medianerna har ökat för samtliga variabler förutom BIG4. Förändringen i medelvärdet var dock endast signifikant för Intäkter, STORLEK och BNPPC vilket innebär att differens mellan 2016 och 2019 för dessa variabler är skilda från noll med signifikansnivå på

99 procent. För medianerna upprepas samma resultat med ett tillägg för SKULD som också hade en statistiskt signifikant skillnad på 99 procentig nivå mellan de studerade åren. Detta resulterar i att faktiska intäkter har en signifikant förändring mellan 2016 och 2019 men förändringen av intäkter i procent är inte signifikant. En möjlig förklaring till ökningen i faktiska intäkter kan hänföras till den positiva redovisningsteorin. Detta innebär att ledningen vill presentera så bra siffror som möjlig för att maximera intjäningen (Watts & Zimmerman, 1990). Då IFRS 15 gick att tillämpa från och med 2015 skulle det kunna innebära att företagen tillämpat standarden tidigare än 2018 för att på så vis få en ökad intjäning. Däremot är detta inget som kan konstateras då urvalet är för omfattande för att göra en kvalitativ studie där årsredovisningarna hade behövt studeras var för sig. Dock går resultatet i enlighet med Trabelsi's studie som visade på liknande resultat (2018). För att studera om det finns ett orsakssamband mellan PFintäkt och våra övriga variabler har studien även genomfört en regressionsanalys. Resultatet från regressionsanalysen visar att implementeringen av IFRS 15 har haft en påverkan på den procentuella förändringen av intäkter mellan åren på 26,6 procent även övriga variabler har haft en påverkan på den beroende variabeln i linje med tidigare studier. Regressionsanalysen indikerar på att variablerna ÅR och BNPPC har en statistiskt signifikant påverkan på studiens beroende variabel på 90 procentsnivå. Vi kan därmed dra slutsatsen att det troligtvis finns ett samband mellan dessa oberoende variabler och den procentuella förändringen av intäkter bland byggbolagen. Resultatet för variabeln ÅR går i linje med de förväntningar som tidigare konstaterats kring implementeringen samt tidigare forskning där flertalet forskare menade att införandet av IFRS 15 skulle ha en positiv effekt på intäktsredovisningen (IFRS, 2014; Grant Thornton, 2014; Deloitte, 2017; Trabelsi, 2018).

En kontrollvariabel som studerats är naturliga logaritm av tillgångar vilket i studien kännetecknas som STORLEK i regressionen. Tidigare forskning menar på att ett bolags totala tillgångar är ett bra mått på bolagens storlek (Guidara et al., 2016). Stora bolag antas i sin tur ha mer resurser och därav lättare att implementera en ny standard (Ahmed et al., 2013a). I regressionen framkommer det att en ökning i studiens beroende variabel resulterar i en minskning av storlek med 6,3 procent vilket går emot de tidigare studier som studerat samma variabel (Ahmed et al., 2013a).

Övriga studerade variabler har en positiv påverkan på Intäkt. Sett till skuldsättningsgraden har tidigare studier kunnat visa samband mellan resultatmanipulering och hög skuldsättningsgrad (Guan et al., 2005). Då IFRS 15 gick att tillämpa tidigare än den obligatoriska övergången som var 1 januari 2018 skulle resultatet kunna ge en indikation på att högt skuldsatta företag valt att implementera IFRS 15 tidigare vilket i sin tur förväntats påverka intäktsredovisningen positivt likt studien av Trabelsi (2018). Utifrån vår studie finns tendenser

till liknande påverkan men som mot studiens trovärdighet inte kan antas vara statistiskt signifikant. Det har också från tidigare studier framkommit att då bolagen haft en revisor från någon av Big 4 så har det påverkat redovisningskvaliteten positivt (Aubert & Grudnitski, 2012; Nelson et al., 2002). Utifrån resultatet kan det utläsas att denna positiva effekt även syns i denna studie på den beroende variabeln. En möjlig förklaring kring detta är enligt tidigare studier det faktum att revisorer från någon av Big 4 sitter på större kompetens och har högre krav på sina kunder vilket leder till att implementeringen av den nya standarden kunnat ske smidigare än för bolag som inte har en revisor från Big 4 (Guan et al., 2005). Det ska dock förtydligas att denna påvisade effekt som studiens koefficient visar inte är statistiskt signifikant vilket då gör att vi inte kan anta att sambandet finns inom den studerade gruppen europeiska byggbolag.

6.2 Studiens bidrag

Studiens bidrag är att beskriva hur implementeringen av IFRS 15 har påverkat intäktsredovisningen för byggbolag i Europa. Då detta inte har studerats förut har författarna identifierat ett kunskapsgap som genom sin studie haft som syfte att undersöka och fylla. Som praktiskt bidrag ger studien en förståelse för implementering av nya standarder och förhoppningsvis kunna ge vägledning för fortsatt forskning.

6.3 Förslag till fortsatt forskning

Denna studie har inte funnit någon statistisk signifikant förändring i intäktsredovisningen för byggbolag i Europa i samband med implementeringen av denna nya standarden IFRS 15. Det öppnar upp för att gå in mer på djupet med den nya standarden genom att bland annat utföra en kvalitativ studie där experter inom branschen kan intervjuas och få mer utrymme att redogöra för vilka förändringar den nya standarden verkligen har gett upphov till. Att göra en liknande studie på en annan bransch som också har haft förväntningar av den nya intäktsstandardens är välkommet. Likaså studier där effekterna av IFRS 15 jämförs med US GAAP's intäktsstandard ASC 606 och mer specifikt hur standarderna påverkat byggbolagen på sina respektive marknader.

Referenser

- Ahmed, A., Neel, M., & Wang, D. (2013). Does mandatory Adoption of IFRS Improve Accounting Quality? Preliminary Evidence. *Contemporary Accounting Research*, 30(4), 1344-1372.
- Aladwan, M. (2019). Fluctuations of Stock Price and Revenue after the Early Adoption of IFRS 15, "Revenue from Contracts with Customers". *TALIAN JOURNAL OF PURE AND APPLIED MATHEMATICS - N. 41-2019*, 724-738.
- Altaji, F. S., & Alokdeh, S. K. (2019). The impact of the implementation of international financial reporting standards no.15 on improving the quality of accounting information. *Management Science Letters*, 9(13), 2369-2382.
- Aubert, F. and Grudnitski, G. (2012), "Analysts' estimates: What they could be telling us about the impact of IFRS on earnings manipulation in Europe", *Review of accounting & finance*, Vol. 11 No. 1, pp. 53-72.
- Ball, R. (2016). IFRS – 10 years later. *Accounting and Business Research*, Vol. 46(5). pp: 545- 571.
- Barth, M., & Schipper, K. (2008). Financial Reporting Transparency. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 23(2), 173-190.
- BDO. (2018). *IFRS 15 for the construction industry – Timing of revenue recognition*. Hämtad 2021-04-07, från <https://www.bdo.com.au/en-au/insights/real-estate-construction/articles/ifrs-15-for-the-construction-industry-timing-of-revenue-recognition>
- Becker, C., Defond, M., Jiambalvo, J., & Subramanyam, K. (1998). The Effect of Audit Quality on Earnings Management*. *Contemporary Accounting Research*, 15(1), 1-24.
- Bennett, B., Bradbury, M., & Prangnell, H. (2006). Rules, principles and judgments in accounting standards. *Abacus*, 42(2), 189-204.
- Besqab. (2018). *Delårsrapport januari – september 2018*. Hämtad 2021-04-25, från <https://investors.besqab.se/afw/files/press/besqab/201811138231-1.pdf>
- Bryman, A. & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder* (2., [rev.] uppl.). Stockholm: Liber.
- Bryman, A. & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. (3., [rev.] uppl.). Stockholm: Liber.
- Deegan, C. & Unerman, J. (2011). *Financial accounting theory*. (2:a europeiska uppl). Maidenhead: Mc Graw-Hill Education.
- Deloitte. (2016). *IFRS 15 i fokus - Den nya intäktsstandarden*. Hämtad 2021-03-29, från <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/se/Documents/audit/IFRS%2015%20i%20Fokus%20Final.pdf>
- Deloitte. (2017). *IFRS 15 Revenue from contracts with customers: Are you ready for the "Big Change?"*. Hämtad 2021-04-07, från https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/xs/Documents/About-Deloitte/mepovdocuments/mepovissue23/IFRS-15_mepov23.pdf
- Deloitte. (2020). *A Roadmap to Applying the New Revenue Recognition Standard*. Hämtad 2021-05-25, från <https://dart.deloitte.com/USDART/ov-resource/8241a203-a4b3-11e7-bf31-d9d01b34306d.pdf>
- Depoy, E., Gitlin, L. (1999). *Forskning: en introduktion* (1. ed.). Lund: Studentlitteratur.
- Djurfeldt, G., Larsson, R., & Stjärnhagen, O. (2018). *Statistisk verktygslåda 1 : Samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder* (Tredje upplagan ed.). Lund: Studentlitteratur AB.
- Edlund, C., Kyrö, J. (2009). Nyheter som ska eller tillåts att tillämpas i samband med upprättandet av bokslutet 2010 eller senare. *Tidningen Balans*, NR 12 2009, 41-46.

- Falkman, P. & Lundqvist, P. (2016). *Implementering av IFRS 15 - utökade upplysningskrav*. Hämtad 2021-04-11, från <https://www.tidningenbalans.se/wp-content/uploads/2016/04/Implementering-av-IFRS-15-%20utokade-upplysningskrav.pdf>
- Fernando, J. (2021). *Debt-To-Equity Ratio (D/E)*. <https://www.investopedia.com/terms/d/debtequityratio.asp>
- Gallagher, D. (2017). ACCA P2 Corporate Reporting (International & UK) (11th rev. ed.). *BPP Learning Media*.
- Grant Thornton. (2014). *A new global standard on revenue*. Hämtad 2021-04-07, från <https://www.grantthornton.ie/globalassets/1.-member-firms/ireland/insights/publications/grant-thornton---construction-industry-revenue-recognition.pdf>
- Guan, L., Pourjalali, H., Sengupta, P., & Teruya, J. (2005). Effect of Cultural Environment on Earnings Manipulation: A Five Asia-Pacific Country Analysis. *Multinational Business Review*, 13(2), 23-41.
- Guidara, A., Achek, I. & Dammak, S. (2016). Internal Control Weaknesses, Family Ownership and the cost of debt: evidence from the Tunisian Stock Exchange. *Journal of African business*, 17 (2), 148-166.
- Hjelström, A. & Hjelström, T. (2018). IFRS 15 - Oväsentliga eller betydande effekter?. *Tidningen Balans*.
- IAS Plus. (u.å.a). *IAS 18 – Revenue*. Hämtad 2021-04-20, från <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias18>
- IAS Plus. (u.å.b). *IFRIC 15 - Agreements for the Construction of Real Estate*. Hämtad 2021-04-20, från <https://www.iasplus.com/en/standards/ifric/ifric15>
- IFRS. (2014). *IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers*. Hämtad 2021-04-07, från <https://www.ifrs.org/-/media/project/revenue-from-contracts-with-customers/project-summary-and-feedback-statement/project-summary-feedback-statement-may-2014.pdf>
- IFRS. (2021). *IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers*. Hämtad 2021-04-19, från <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2021/issued/part-a/ifrs-15-revenue-from-contracts-with-customers.pdf>
- IFRS. (u.å.b). *IAS 11 Construction Contracts*. Hämtad 2021-04-20, från <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-11-construction-contracts/>
- IFRS. (u.å.a). *IAS 18 Revenue*. Hämtad 2021-04-20, från <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-18-revenue/>
- JM. (2018). *Årsredovisning 2018*. Hämtad 2021-04-20, från <https://www.jm.se/externalfiles/cision/620B439FEFFD60AF/wkr0006.pdf>
- Jones, J.P. & Pagach, D. (2013). The Next Step for Revenue Recognition, *The CPA Journal*, 83(10), ss. 30-34.
- KPMG. (2014). *Impacts on the construction industry of the new revenue standard*. Hämtad 2021-04-07, från <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2015/04/impacts-construction-revenue.pdf>
- KPMG. (2017). *Accounting for revenue is changing: What's the impact on housebuilders?*. Hämtad 2021-04-21, från <https://home.kpmg/content/dam/kpmg/cn/pdf/en/2017/03/revenue-leaflet-housebuilders.pdf>
- Lam, P., & Shiu, A. (2010). Economic growth, telecommunications development and productivity growth of the telecommunications sector: Evidence around the world. *Telecommunications Policy*, 34(4), 185-199.
- Lincoln, Y.S., & Guba, E.G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Newbury Park: Sage.
- Liu, B., Cullinan, C., Zhang, J. & Wang, F. (2016). Loan Guarantees and the Cost of Debt: Evidence from China. *Applied Economics*, 48 (38), 3236-3643.
- Marton, J. (2015). Vad är priset för principiell konsekvens? *Tidningen Balans*

- Marton, J., Pettersson, A., & Lundqvist, P. (2018). *IFRS i teori & praktik* (Femte upplagan ed.). Stockholm: Sanoma Utbildning AB
- Marton, J., Pettersson, A., & Lundqvist, P. (2020). *IFRS i teori & praktik* (Sjätte upplagan ed.). Stockholm: Sanoma Utbildning AB
- Napier, C., & Stadler, C. (2020). The real effects of a new accounting standard: The case of IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. *Accounting and Business Research*, 50(5), 474-503.
- NCC. (2018a). *Bokslutskommuniké 1 januari – 31 december 2017*. Hämtad 2021-04-25, från https://www.ncc.se/siteassets/investor-relations/delarsrapporter/2017/q4/ncc_q4_2017.pdf
- NCC. (2018b). *NCC – jämförelsesiffror 2017 enligt IFRS 15*. Hämtad 2021-04-25, från <http://mb.cision.com/Main/197/2539901/853922.pdf>
- NCC. (2019). *Årsredovisning 2019*. Hämtad 2021-04-25, från <https://mb.cision.com/Main/197/2764031/1008052.pdf>
- Nelson, M., Elliott, J., & Tarpley, R. (2002). Evidence from auditors about managers' and auditors' earnings management decisions. *Accounting Review*, 77(SS), 175-202.
- Nordstrand, U. (2008). *Byggprocessen* (4., [rev.] uppl. ed.).
- Patel, R., & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder : Att planera, genomföra och rapportera en undersökning* (4., [uppdaterade] uppl. ed.). Lund: Studentlitteratur AB.
- PEAB. (u.å). *IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder*. Hämtad 2021-04-21, från <https://peab.se/siteassets/om-peab/finansiell-information/dokument/ifrs-15-publ-svensk.pdf>
- Prognoscentret. (2020). *Europas byggmarknad - fortfarande långt kvar till normaltillstånd*. Hämtad 2021-05-25, från <https://prognoscentret.se/europas-byggmarknad-annu-langt-kvar-till-ett-normaltillstand/>
- Rutledge, R., Karim, K., & Kim, T. (2016). The FASB's and IASB's New Revenue Recognition Standard: What Will Be the Effects on Earnings Quality, Deferred Taxes, Management Compensation, and on Industry-Specific Reporting? *The Journal of Corporate Accounting & Finance*, 27(6), 43-48.
- PWC. (2018). *Nytt upplysningskrav från IFRS 15 - Det här bör du tänka på redan nu!* Hämtad 2021-04-07, från <https://www.pwc.se/sv/finansiell-rapportering/ifrs-15-nytt-upplysningskrav.html>
- Scott, W. (2006). *Financial Accounting Theory* (4th ed). Pearson Education
- Serneke. (2019). *Årsredovisning 2018*. Hämtad 2021-04-25, från <http://vp216.alertir.com/afw/files/press/serneke/201904092712-1.pdf>
- Shi, R. & Conrad, S.A. (2009). Correlation and regression analysis. *Annals of Allergy, Asthma & Immunology*, 103(4), 35-41
<https://www-sciencedirect-com.ezproxy.ub.gu.se/science/article/pii/S1081120610608204>
- Trabelsi, N. S. (2018). IFRS 15 Early adoption and Accounting Information: Case of Real Estate Companies in Dubai. *Academy of Accounting & Financial Studies Journal* 22(1), 1-12.
- Van Wyk, M. Coetsee, D. (2020) The adequacy of IFRS 15 for revenue recognition in the construction industry. *Journal of Economic and Financial Sciences* 13(1), a474.
- Visma. (2018). *Skuldsättningsgrad – vad är skuldsättningsgrad?* Hämtad 2021-04-09, från <https://vismaspcs.se/ekonomiska-termer/vad-ar-skuldsattningsgrad>
- Wagenhofer, A. (2014). The role of revenue recognition in performance reporting. *Accounting and Business Research*, 44(4), 349-379.
- Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1990). Positive accounting theory: A ten year perspective [Elektronisk version]. *The Accounting review*, 65, 131-165.

- Weaver, L., & Woods, M. (2015). The Challenges Faced by Reporting Entities on Their Transition to international Financial Reporting Standards: A Qualitative Study. *Accounting in Europe*, 12(2), 197-221.
- Yin, R. K. (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål*. Lund: Studentlitteratur.